

พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดห้วยตะโก

วัดห้วยตะโก

ตำบลพะเนียด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

สาระสังเขป

พิพิธภัณฑ์ตั้งอยู่ในวัดห้วยตะโก เป็นอาคารไม้ชั้นเดียว จัดห้องเป็นมุมต่าง ๆ ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น แบ่งเป็นเรื่องการทำนา การทำตาล เครื่องจักสาน เครื่องมือวัดตวงชั่ง เครื่องมือช่างไม้ ยาท้องถิ่น เพนียด คล้องช้าง ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ท่านเจ้าอาวาสได้สร้างมุมจัดแสดงขึ้นมาเพิ่มเติม เป็นกลุ่มงานศิลปกรรม จัดแสดงกลุ่มพระพุทธรูปเก่าแก่ของชุมชน เป็นพระพุทธรูปหินทรายศิลปะแบบอุทอง บางองค์ถูกขโมยตัดเศียรไป ใบเสมาหิน เป็นต้น ส่วนอาคารอีกหลังหนึ่ง ภายในจัดแสดงนิทรรศการเรื่อง "ไตรรงค์ ไตรรัตน์: ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์"

ภาพที่ ๑ : พระอุโบสถวัดห้วยตะโก
ที่มา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม

ประวัติความเป็นมา

วัดห้วยตะโก เป็นวัดราษฎร์สังกัดคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย ตั้งอยู่ในหมู่ที่ ๒ บ้านห้วยตะโก ตำบลพะเนียด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม วัดห้วยตะโกเป็นวัดเก่าแก่ ไม่พบประวัติความเป็นมาที่แน่ชัด ข้อมูลของกรมการศาสนาระบุว่าตั้งวัดเมื่อ พ.ศ. ๒๓๔๒ แต่จากหลักฐานทางโบราณวัตถุที่พบในวัดสันนิษฐานกันว่าน่าจะสร้างในสมัยอุทอง โดยดูจากลวดลายของใบเสมาหินทรายแดงแกะสลักที่อยู่รอบอุโบสถหลังเก่าของวัด วัดได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

ภาพที่ ๒ : ด้านหน้าวัดห้วยตะโก
ที่มา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม

หลักฐานที่พบคือพระพุทธรูปปางห้ามสมุทรจำนวน ๑ องค์ อยู่ในอิริยาบถประทับยืนบนฐานบัว ลงรักปิดทองทั่วทั้งองค์ จากประวัติกล่าวว่าอัญเชิญมาจากวัดโคกมะขาม (ร้าง) เดิมน่าจะเป็นพระพุทธรูปปางแสดงธรรมในพุทธศิลปะแบบทวารวดี แต่ได้ชำรุดไปและคงเหลือเพียงบางส่วน จึงมีการต่อเติมในภายหลังทั้งพระเศียร พระกร และส่วนฐานพระ ปัจจุบันเป็นที่เคารพสักการะของพุทธศาสนิกชนในนาม หลวงพ่อหิน

พระครูสังฆรักษ์ไพบุลย์ กตปุญโญ เจ้าอาวาส มีความคิดอยากที่จะอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของไทย จึงได้ริเริ่มจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดห้วยตะโกขึ้นมา ท่านยังสนใจศิลปะเขมร จึงมีแนวคิดที่จะผสมผสานรูปแบบศิลปะดังกล่าวเข้ามาไว้ในวัดโดยเฉพาะอุโบสถหลังใหม่ โดยนำแนวคิดมาจากบรรณาลัยของปราสาทหินพนมรุ้ง บริเวณวัดห้วยตะโกสันนิษฐานว่าเคยเป็นวัดเก่าแก่มาก่อน ต่อมาพระครูสังฆรักษ์ไพบุลย์ กตปุญโญ เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน ได้เข้ามาบูรณะปฏิสังขรณ์วัดห้วยตะโก ท่านมีความสนใจศิลปะเขมร ท่านจึงมีแนวคิดที่จะผสมผสานรูปแบบศิลปะดังกล่าวเข้ามาไว้ในวัด โดยเฉพาะอุโบสถหลังใหม่ที่กำลังก่อสร้าง ท่านได้แนวคิดมาจากบรรณาลัยของปราสาทหินพนมรุ้ง นอกจากนี้ท่านยังพยายามจะให้วัดห้วยตะโกเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน มีมุมต่างๆ ที่ให้ความรู้ อาทิ เตาเผาสร้างอาชีพ ซึ่งเป็นมุมที่จัดเป็นสถานที่ผลิตอิฐเพื่อนำมาก่อสร้างโบสถ์องค์ปัจจุบัน มุมวาดลายไทย เป็นต้น

ภาพที่ ๓ : พระพุทธรูปปางต่างๆในสมัยต่างๆ
ที่มา : พิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

ลักษณะเด่น

วัดห้วยตะโกเป็นวัดเก่าแก่แห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม จากหลักฐานทางโบราณวัตถุที่พบในวัดน่าจะสร้างในยุคสมัยอยู่ทองคำกว่า ๗๐๐ ปีมาแล้ว โดยดูจากลวดลายของใบเสมาหินทรายแดงแกะสลักอยู่รอบอุโบสถหลังเก่าของวัด พระครูสังฆรักษ์ไพบุลย์ กตปุญโญ เจ้าอาวาส ได้มีความคิดที่อยากจะอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของไทยไม่ให้หายไปจึงได้ริเริ่มจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ที่พื้นบ้านวัดห้วยตะโกขึ้นมา

พิพิธภัณฑ์วัดห้วยตะโกได้เริ่มดำเนินการสร้างทีละจุดทีละมุมตามแต่งงบประมาณที่จะอำนวย โดยในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นปีที่วัดห้วยตะโกอายุครบ ๒๐๐ ปี ท่านได้เปิด พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขึ้น เป็นอาคารไม้ชั้นเดียว จัดห้องเป็นมุมต่าง ๆ ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น แบ่งเป็นเรื่อง การทำนา การทำตาล เครื่องจักสาน เครื่องมือวัดตวงชั่ง เครื่องมือช่างไม้ ยาท้องถิ่น เหนียวคดลองช้าง ต่อมาในปี ๒๕๔๓ ท่านได้สร้างมุมจัดแสดงขึ้นมาเพิ่มเติมเป็นกลุ่มศิลปกรรม จัดแสดงกลุ่มพระพุทธรูปเก่าแก่ของชุมชน เป็นพระพุทธรูปหินทรายศิลปะแบบอุททอง บางองค์ถูกขโมยตัดเศียรไป ใบเสมาหิน เป็นต้น โดยวางแสดงในอาคารเปิดโล่ง อาคารอีกหลังหนึ่ง ภายในจัดแสดงนิทรรศการเรื่อง "ไตรรงค์ ไตรรัตน์: ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์"

โดยนิทรรศการดังกล่าวจัดทำแบบง่าย ๆ เรื่องที่นำเสนอมี ๕ เรื่องหลัก ได้แก่

- ๑) ชาตินไทย นำเสนอเรื่องธงชาติไทย ตราประจำจังหวัด พระมหากษัตริย์ไทย
- ๒) ครูไทย(ศิลปินแห่งชาติ) นำเสนอศิลปินไทยในสาขาต่าง ๆ
- ๓) สามกษัตริย์ นำเสนอพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของรัชกาลที่ ๔ รัชกาลที่ ๕ และรัชกาล

ที่ ๖

๔) ตามเสด็จสู่โลกกว้าง เป็นมุมที่รวบรวมเรื่องราวการเสด็จพระราชดำเนินไปยังต่างประเทศของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๕) ไตรรัตน์ นำเสนอเรื่องราวพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ภาพที่ ๔ : พระอุโบสถวัดห้วยตะโก
ที่มา : Thailand Tourism Directory

พิพิธภัณฑ์วัดห้วยตะโก

บริเวณวัดห้วยตะโกสันนิษฐานว่าเคยเป็นวัดเก่าแก่มาก่อน ต่อมาพระครูสังฆรักษ์ไพบุลย์ กตปุญโญ เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน ได้เข้ามาบูรณะปฏิสังขรณ์วัดห้วยตะโก ท่านมีความสนใจศิลปะเขมร ท่านจึงมีแนวคิดที่จะผสมผสานรูปแบบศิลปะดังกล่าวเข้ามาไว้ในวัด โดยเฉพาะอุโบสถหลังใหม่ที่กำลังก่อสร้าง ท่านได้แนวคิดมาจากบรรณालัยของปราสาทหินพนมรุ้ง นอกจากนี้ท่านยังพยายามจะให้วัดห้วยตะโกเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน มีมุมต่างๆ ที่ให้ความรู้ อาทิ เตาเผาสร้างอาชีพ ซึ่งเป็นมุมที่จัดเป็นสถานที่ผลิตอิฐเพื่อนำมาก่อสร้างโบสถ์องค์ปัจจุบัน มุมวาดลายไทย เป็นต้น

พิพิธภัณฑ์วัดห้วยตะโกได้เริ่มดำเนินการสร้างที่ละจุดที่ละมุมตามงบประมาณที่จะอำนวย โดยในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นปีที่วัดห้วยตะโกอายุครบ ๒๐ ปี ท่านได้เปิดพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขึ้น เป็นอาคารไม้ชั้นเดียว จัดห้องเป็นมุมต่าง ๆ ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น แบ่งเป็นเรื่อง การทำนา การทำตาล เครื่องจักสาน เครื่องมือวัดตวง ชั่ง เครื่องมือช่างไม้ ยาท้องถิ่น เพนียดคล้องช้าง

ต่อมาในปี ๒๕๔๓ ท่านได้สร้างมุมจัดแสดงขึ้นมาเพิ่มเติม เป็นกลุ่มศิลปกรรม จัดแสดงกลุ่มพระพุทธรูปเก่าแก่ของชุมชน เป็นพระพุทธรูปหินทรายศิลปะแบบอู่ทอง บางองค์ถูกขโมยตัดเศียรไป ไบเสมาหิน เป็นต้น โดยวางแสดงในอาคารเปิดโล่ง

ภาพที่ ๕ : อุปกรณ์สมัยโบราณที่ใช้ในการประกอบอาชีพ
ที่มา : พิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

อาคารอีกหลังหนึ่ง ภายในจัดแสดงนิทรรศการเรื่อง "ไตรรงค์ ไตรรัตน์: ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์" โดยนิทรรศการดังกล่าวจัดทำแบบง่าย ๆ เรื่องที่นำเสนอมี ๕ เรื่องหลัก ได้แก่

๑) ชาตินไทย นำเสนอเรื่องธงชาติไทย ตราประจำจังหวัด พระมหากษัตริย์ไทย

๒) ครูไทย(ศิลปินแห่งชาติ) นำเสนอศิลปินไทยในสาขาต่าง ๆ

๓) สามกษัตริย์ นำเสนอพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของรัชกาลที่ ๔ รัชกาลที่ ๕ และรัชกาลที่

๖

๔) ตามเสด็จสู่โลกกว้าง เป็นมุมที่รวบรวมเรื่องราวการเสด็จพระราชดำเนินไปยังต่างประเทศของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๕) ไตรรัตน์ นำเสนอเรื่องราวพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ที่อยู่: วัดห้วยตะโก ต.เพนียด อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม ๗๓๑๒๐

โทรศัพท์: ๐๓๔-๓๓๑-๔๖๒, ๐๓๔-๓๒๒-๖๔๑

วันและเวลาทำการ: เปิดทุกวัน กรุณาติดต่อล่วงหน้า

ค่าเข้าชม: ไม่เก็บค่าเข้าชม

ปีที่ก่อตั้ง: ๒๕๔๒

จัดการโดย: วัด

เนื้อหา: ศาสนา ความเชื่อ และพิธีกรรม

สถานะ: เปิดดำเนินการ

อ้างอิง

<https://previous.thailandtourismdirectory.go.th/th/info/attraction/detail/itemid/๓๓๘๖>

<https://www.museumthailand.com/th/museum/Museum-of-Wat-Huai-Tako>

<https://www.nkppao.go.th/content-๗๓-๖๖๐๒.html>

<https://db.sac.or.th/museum/museum-detail/๓๗๔>

ข้อมูลจาก: ข้อมูลจาก: สํารวจภาคสนาม วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ตรงใจ หุตางกูร. ข้อมูลพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น
ในจังหวัดนครปฐม ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ฉบับเนื้อหาโดยสังเขป. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (เอกสารอัดสำเนา), ๒๕๔๖.